

Öppet brev till utbildningsminister Anna Ekström

I Aftonbladet den 22:a maj skrev journalisten Anders Lindberg om hur det tuffa läge som uppstått under Coronakrisen även har drabbat många folkhögskolor. I detta fallet handlade det framför allt om Sjöviks folkhögskola utanför Avesta i södra Dalarna, där Lindberg tidigare har varit kursdeltagare under två år. Född i Västra Frölunda, skoltrött och utan att veta vad han ville hamnade han i Dalarnas skogar och fann en chans att hitta mål, mening och ambition i livet. Lindberg har den resan gemensam med en betydande skara människor som har gått på någon av de drygt 150 folkhögskolor som finns från Kiruna i Norr till Östra Grevie i söder, från Grebbestad i väster till Fårösund i öster.

Många är de personer som har gjort en många gånger svåröverträffad resa från mer eller mindre vilsna, utbildade, ibland felutbildade (*t ex till ett yrke som inte längre är gångbart på arbetsmarknaden*) eller nyanlända till personer med mål, mening och förankring genom den dynamik, mänskliga mångfald och positiva kraft som är ett kännetecken för den folkbildning som folkhögskolorna odlat i Sverige i 152 år.

Folkhögskolorna på landsbygden (inte alls omoderna, vilket ibland påstås) av vilka Sjövik är en, tar emot mängder av unga vuxna och ibland äldre invånare till mindre städer och glesbygder och ger dem hopp och möjlighet att anträda en ny resa. En icke försumbar framåtrörelse i ett land där det gemensamma moderna projekt upplösts och som ersatts av det som Zygmunt Bauman kallar "flytande modernitet" som fordrar nya medborgardygder, nya kunskaper och framför allt en orienteringsförmåga i ett samhälle som blir allt mer svårtillgängligt för många.

De nyare och ibland äldre folkhögskolor som ligger i storstadsområdena tar emot personer med en närmast ofattbar variation av bakgrunder och lotsar dessa personer till tidigare okända sammanhang och gemenskaper. Inte sällan till högskoleutbildningar.

En person som fått Lindbergs artikeln delad på Facebook utropade;
"Hur kan man låta folkhögskolan gå under? De är ju svaret på det som alla frågar efter! ...och lösningen på det som många ropar efter!"

Ett omdöme som förvisso bör tonas ner en del. Något slutgiltigt "svar" eller någon "lösning" på samhällets gemensamma komplexitet är förvisso inte folkhögskolan.

Men frågan är om det alls finns någon bättre fungerande plats att hitta just mål, mening, framåtrörelse och orienteringsförmåga på, än just folkhögskolorna, oavsett om det är en äldre skola någonstans i svensk glesbygd eller en nyare i någon av Sveriges storstäder.

Finns det någon annan institution i Sverige som inom samma väggar klarar av att motivera och ge fart framåt åt nyanlända flyktingar, migranter, ilandstigna sjömän, avhoppade gymnasister, före detta missbrukare, undersköterskor med utslitna kroppar, kontorister med bristande datorkunskap, unga vuxna som kämpar för att lämna kriminalitet, personer med olika funktionsvariationer, egenföretagare som har gått i konkurs, unga män på bruksorter som har förstått att bruket inte kommer att återuppstå m.fl. m.fl. Detta händer på folkhögskolor i hela Sverige år 2020.

Vi borde också skriva om de lika viktiga kulturutbildningar och samhällsutbildningar som folkhögskolorna består landet med. Men det får bli i en annan text.

År 2007 kontaktade en ung eritreansk flykting rektorn på Sjöviks folkhögskola (*som då hade Baptisterna som huvudman*) för att be om hjälp med att arrangera ett sommarläger för familjer som hade sett sig tvingade att lämna sina hemländer.

Den unge eritreanen hade själv kommit till en Värmländsk folkhögskola som 17-årig flykting efter fyra år i ett Sudenesisk flyktingläger och kunde så småningom lämna den skolan med högskolebehörighet. Han bar den upplevelsen med sig.

Kontakten mellan honom och Sjövik slutade med att han var med och startade en ny folkhögskola i Kista i Stockholm med den Baptistiska folkhögskolan som fadderskola. En folkhögskola med en ideell muslimsk förening som huvudman.

Ganska snart efter Kista folkhögskolas etablering kontaktade man det judiska institutet Paideia som startat i samband med "Förintelsekonferensen" i Stockholm år 2000. Paideia hade ett ettårsprogram för judar och ickejudar som ville "återupprätta judisk kultur och kunskap i och för Europa" som intresserade rektorn på Kista folkhögskola. Kanske kunde man lära något av detta program? Kontakten mellan Kista folkhögskola och Institutet Paideia resulterade i ett antal gemensamma projekt och ett samarbete i undervisningen. Efter några år stod Kista folkhögskola som fadderskola för den då helt nybildade judiska Paideia folkhögskola.

Baptister hjälpte muslimer som hjälpte judar att starta egna folkhögskolor. Var förutom i folkhögskolvärlden kan sådant hända?

Det finns människor i Sverige i dag som inte alls tycker att detta är en vacker berättelse utan tvärtom menar att detta är en del av det akuta hotet mot nationalstaten Sverige. Som helst av allt vill se en havererad integrering som gör att motståndet mot tolerans och förståelse ökar. Som åter vill etablera de utestängningsmekanismer som många utsatta ännu minns men som avvecklades successivt under efterkrigstiden. Kanske är detta trots allt det allra starkaste skälet till att garantera de svenska folkhögskolornas framtid.

Staten MÅSTE hjälpa även folkhögskolorna genom Coronakrisen. Kanske blir deras uppdrag av ännu större betydelse i kölvattnet av den kris vi nu är mitt i?

Stockholm den 28:e maj 2020

Wrya Rasool

Styrelseordförande på Kista folkhögskola

Lena Posner-Korosi

Styrelseordförande på Paideia folkhögskola

Mariam Sherifay

Rektor på Kista folkhögskola

Noa Hermele

Rektor på Paideia folkhögskola

Åke Larsson

Biträdande rektor på Kista folkhögskola

Styrelseledamot på Paideia folkhögskola